בד א מיי פי״ח מהל׳

תורה אור השלם

וְהָיָה עַל מֵצַח אַהַרן וְנָשָׂא אַהַרן אֶת עֲלו הַקְּדָשִׁים אֲשֶׁר יִקְרִישׁוּ בְּנֵי יִשְׁרְאֵל לְכֶל מַתְּנֹת קְדְשִׁיהָם וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תְּמִיד

לְרצוֹן לְהָם לְפְנֵי יהוָה:

ב. א תה פהים מ פסה"מ הלכה יו: גה ב מיי' שם הלכה כד:

במזיד לא הורצה בד"א ביחיד אבל בציבור

בין בשוגג בין במזיד הורצה יובעובדי כוכבים

בין בשוגג ובין במזיד לא הורצה אמרוה רבנן

קמיה דרב פפא כמאן דלא כרבי יוםי דאי

רבי יוםי האמר בכולן אני רואה להחמיר אמר

להו רב פפא אפי' תימא רבי יוםי שאני התם

דאמר קרא ילהם להם ולא לעובדי כוכבים אמר ליה רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא

אלא מעתה יאשר הם מקדישים ה"ג הם ולא

עובדי כוכבים אלא אמר רב אשי אמר קרא

לרצון להם ועובדי כוכבים לאו בני הרצאה

נינהו: מתני א דברים שאין חייבים עליהם

משום פיגול אחייבין עליהן משום נותר ומשום

ממא חוץ מן הדם בֹּרֹי שמעון מחייב יּבדבר

שדרכן לאכול יאבל העצים והלבונה והקטורת

אין חייבין עליום משום מומאה: **גמ'** ת"ר ֹּסִיכול

לא יהו חייבין משום מומאה אלא על דבר

שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח ודין

הוא ומה פיגול שהוא בקביעה ובידיעה אחת

ולא הותר מִכללו אין חייבין עליו אלא על

דבר שיש לו מתירון בין לאדם בין למזבח

מומאה שהיא בעולה ויורד ובשתי ידיעות

והותרה מכללה אינו דין שאינו חייב אלא על

דבר שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח

ת"ל 2אשר יו הם מקרישים לי יכול מיד

ת"ל ניקרב ה אמר ר"א וכי יש נוגע שהוא

חייב אלא מה ת"ל יקרב בהוכשר [בשר]

ליקרב הכתוב מדבר הא כיצד יש לו

מתירין משיקרבו מתירין אין לו מתירין משיקדש בכלי אשכחן מומאה נותר מגלן

אתי חילול חילול ממומאה ולילף עון עון מפיגול מסתברא ממומאה הוי ליה

למילף שכן גז"ל סימן אדרבה מפיגול

הוה ליה למילף שכן נותר זו ציץ מהור

בזמן קרב והני נפישן אלא מדתני לוי דתני

לוי מנין שאף בפסול זמן הכתוב מדבר

ת"ל 2ולא ₪ יחללו את (קרשי בני ישראל)

ל) [לעיל טו: מנחות כה.],
 ס שבועות ז., ג) [מעילה י: ע"ש] ת"כ צו פט"ו ה"ד,
 [וכ"כתו' במנחות קע: ד"ה

בתחלה ע"שן, ה) פסחים פ:,

במזיד לא הורלה. קנסא דרבנן הוא ולא שיביא אחר דא"כ נמלאו ב"ד מתנין לעקור דבר מן התורה ולהביא חולין לעזרה אלא לא הורצה להתיר בשר באכילה יו אבל בעלים נתכפרו והכי אמר לה שמואל ז במס׳ יבמות (דף ל.): [כמאן]. הא דקתני דעובדי כוכבים לא הורלה דלא כר׳

יוסי: אלא מעתה אשר הם מקדישים לי. דכתיב גבי וינזרו: הכי נמי הם ולא עובדי כוכבים. ותיתא דקדשי עובדי כוכבים אין חייבין עליהם משום טומאה לר׳ יוסי והא האמר (א) בכולן אני רואה להחמיר: **לרצון להם.** גבי ליך כתיב: לאו בני הרלאה. להקב"ה הם שאינו מתרצה להם: בותבי דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול. כגון הקומץ והקטרת וכל השנויים במשנתינו [מב:]: הייבין עליהן משום טומאה. כרת האוכלן בטומאת הגוף ועל שגגתם חטאת כדיליף בגמרא: חוץ מן הדם. דאימעיט בהדיא כדאמר בגמ': ה"ג נומי ר"ש בדבר שדרכו לחכול חייב. וכך שמעתי מבית מדרשו של רבינו יעקב ול"נ או שכך פירש ר' משולם בר קלונימום גאון ^{ד)} בשעת מיתתו נומי ר"ש כמו אמר (3) ר"ש ובספרים היה כתוב הדם ועמו יו: נדבר שדרכו לחכול. שדרך בני אדם לאכול ואף על פי שזה מן הנקטרים כגון קומן ומנחת כהנים ודומין לה: אבל לבונה ועלים וקטרת אין חייבין עליהם משום טומאה. ורבנן פליגי עלה כדמרבינן להו מכל יו הבשר יחירא לרבות עלים ולבונה: גבו' ומה פיגול. האוכל פיגול בשוגג: שהוא בקבוע דו. חטאתו קבוע לעני כלעשיר כשבה או שעירה: ובידיעה אחת. שאינו לריך ידיעה בתחלה מו שאכל בשוגג וידע שאכל: ולא הותר מכללו. אצל ציבור: שהיא בעולה ויורד. לעשיר בהמה ובדלות שתי תורים ובדלי דלות עשירית האיפה גבי שמיעת קול בויקרא (פ׳ ה): ובשתי ידיעות. נטמה וידע שנטמה

ונעלמה ממנו טומאה ואכל את

הקודש ולא ידע ומשאכל ידע אבל

שיש בה ידיעה בסוף ואין בה ידיעה

בתחלה שלפני אכילתו לא ידע מעולם

בטומחה זו פטור והכי גמרי׳ לה

בשבועות (דף ד.): והותרה מכללה.

טומאת הגוף הותרה אלל ליבור

בפסח דתנן (פסחים דף עו:) הפסח שבא בטומאה נאכל בטומאה: מ"ל אשר הם מקדישים. ריבה כל המוקדשים וגבי וינזרו כתיב: יכול מיד. משהוקדשו מתחייב עליו מיד אם אכלו בטומאה: ס"ל אשר יקרב. מכל זרעכם. ר"א מפרש לה ואזיל: וכי יש נוגע חייב. והלא אינו חייב אלא אם כן אכל כדכתיב יו (ויקרא כב) איש איש מזרע אהרן וגו': בהוכשר ליקרב. ואקדשים קאי והכי קאמר אשר יקריב קדשים ואח״כ יאכלם וטומאה עליו כדמפרש אכילה בקרא דבתריה: יש לו מחירין. כגון אימורים ובשר שהדם מחירן ושירי מנחות שהקומן מחירן משיקרבו מחיריו ושחין לו מתירין כגון מנחת כהנים וכהן משיח ונסכים משיקדשו בכלי שהוא המכשירן לאכילה האמורה בהן: נוסר מנלן. דחייב (כהן) עליו אף על דבר שאין לו מתירין כדקתני מתני׳ דברים שאין חייבין עליהן משום פיגול חייבין עליהן משום נותר: שכן גו"ל סימן. נותר יח וטומאה פסול הגוף ופיגול פסול מחשבה יש. נותר וטומאה אין זריקת הדם מביאתן לידי פסולן ופיגול זריקת הדם קובעתו בפסול כו. נותר וטמח נחמר בהן חילול: שכן הוחר ליץ טהור בומן קרב והני נפישן. נותר ופיגול לא הותרו מכללן כטומאה. ואין הציץ מרצה עלייהו כטומאה ואע"ג דבטומאת הגוף קאמינא כאו שאין הליץ מרלה עליה יי

שם טומאה מיהת נרצית בציץ. טהור, שניהן טהורין. ושניהן נפסלין בזמן זה בנותר חוץ לזמן וזה במחשבת זמן ושניהן פסולין בקרב לאפוקי טומאת הגוף שפסולן במקריב: מנין שאף בפסול זמן הכחוב מדבר. האי קרא דוינזרו: ולא יחללו. דכתיב גבי טומאה: בשני

קשה מהא דילפינן בפרק בו בתרא דמעילה (דף יח:) חט חט מתרומה לענין פגם ונהנה בו במעילה במחובר לקרקע ומחובר היינו קדושת דמים ולא גמרי מתרומה וי"ל דהכא דוקא הוא דבעינן דומיא דתרומה משום דכתיב לה׳ לרבויי דלא ברו גמרינן אלא דומיא דתרומה דקדושת

הגוף עוד יש לומר דלרבנן אפיי בדק הבית גמרינן מתרומה למעט עובדי כוכבים בד"א כהו ר' יוסי קאמר ליה ולא גמר בדק הבית מתרומה וכן נראה מדמייתי הש"ס ר' יוסי אומר בכולן אני רואה להחמיר וכו' ומפרש מ"ט דומיא דתרומה דקדושת הגוף וה"ק שכל קדשי עובדי כוכבים אני רואה להחמיר משום פיגול נותר וטמא אבל מאי דאמריתו אין מועלין הני מילי בקדשי המזבח דגמרינן מתרומה (ואהני בו לינא) דלא גמרינן מתרומה אלא מידי דדמיא לה אבל בדק הבית דלא דמי לה מועלין כך פירש רבינו והקשה לו בנו ה"ר אלחנן דבפ"ק דערכין (דף ה:) אמר אביים וערכו לגנז ופריך א״כ לא ימעלו בו אלמה תניא אבל קדשי בדק הבית מועלין ולישני ההיא ר' יוסי אבל לרבנן אין מועלין וי"ל דשפיר משני התם וכ"ז הגיה רבינו: אבל העצים והלכונה והקטרת אין כהם משום מומאה. ואם בחו תאמר מאי איריא משום דאין נאכלין תיפוק ליה דאין איסור טומאה חל עליהם דהא יש בהן מעילה ורבי שמעון היא דאמר (כרימות כג:) אין פיגול בעולין ואין נותר בעולין לפי שחין חיסור חל על חיסור ועוד חטחות הפנימיות אמאי נריך למעוטינהו מפיגול לר׳ שמעון ואמאי חייבין עליהם משום נותר וטמא והא אית בהו מעילה ואין איסור חל על איסור ומיהו בזה יש לומר דמשכחת לה לאחר שניתך הבשר ועדיין ראויה לאכילה דתנן במעילה (דף ט.) דמועלין בהן עד שיתוך הבשר כמו ומ"מ קשה מפיגול שהרי פקע פיגולו מכי משלה בו האור " אבל מעלים לו קשה דיש בהן מעילה לעולם וי"ל דתנא דר׳ שמעון דהכא סבר ליה כההוא תנא דרבי שמעון דאמר התם יש פיגול בעולין ויש נותר בעולין ועוד י"ל דמשכחת לה בבת אחת כגון שהביא שתי שערות אחר כך כשו כדחשכחן ביבמות פרק ד' אחין (דף לג.) וקשה קלת הא דאמר פ' דם

שחיטה (כריתות כג:) למאן דאמר אין איסור חל על איסור כל חלב מאי עביד ליה ומוקי לה בוולדי קדשים לוקמי בהביא שתי שערות אחר כך דהוה ליה בת אחת ומיהו בלאו הכי שפיר קמשני וזה אין להקשות למ"ד אין איסור חל על איסור בקדשים ° ל"ל קרא בדם למעוטי מנותר וטמא דהא אינטריך להביא שתי שערות אחר כך דהוי כבת אחת כדפרישנא ומיהו למאי דבעי למימרא בפ' ד' אחין (יבמות לג.) דר' שמעון אפי' בת אחת לית ליה קשה: תלמוד לומר אשר הם מקדישים לי. גני טמא כתיב ומרבי הכא מיניה כל דבר והא דמייתי ליה בברייתא דלעיל גבי פיגול היינו או דשייך טומאה בעופות ומנחות והדר אתי נותר חילול חילול מטומאה ופיגול עון עון מנותר ולאחר שריבה הכתוב כל דבר מטומאה חוזר וממעט בפיגול מכלל ופרט וכלל: יש דו מתירין משיהרבו מתירין. מכל טהור יאכל בשר דרשינן ליה בהקומן רבה (מנחות כה:) פ ובסמוך לבו: שבן גול. פירש"י למ"ד לנו היינו חילול חילול וחשה על זה בתר הכי דפריך אדרבה מפיגול נילף שכן הותר וכו׳ אמאי לא אמר גם כן שכן עון מעון ופר"ח למ"ד דגזל היינו כולו פיגול שייך בכל הקרבן אבל נותר וטומאה שייכי בחתיכה אחת:

שמות כוז, זוז 2. דַּבָּר אָל אָהַרן וְאָל בְּנְיוּ וְיִנְּזְרוּ מִקְּדְשׁי בְּנִי יִשְׂרְאַל וְלֹא יְחַלְלוּ אֶת שׁם קְּרְשִׁי אֲשֶׁר הַם מקדשים לי אני יהוה: מְקְדִּשִׁים לִי אֲנִגְי וְהְנָה: ניקרא כב, ב 3. אֲמֹר אֲלַהָם לְדרֹתִיכָּם כָּּל אִישׁ אֲשָׁר יִקְרַב מִבְּל זְרְעַכֶּם אֶל הַאֲדְשִׁים אֲשֶׁר יִקְדִּישׁוּ בְּנֵי אֶל הַאֲדְשִׁים אֲשֶׁר יִקְדִּישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִיהֹוָה וְטִמְאָתוֹ עְלִיוּ וְנָבְרְתָה הַנָּפָשׁ הַהִוֹא מִלְפְנֵי וְנָבְרְתָה הַנָּפָשׁ הַהָּוֹא מִלְפְנֵי גליון הש"ם

מה:

תום' ד"ה אבל וכו' למ"ל קרא בדם למעופי מנותר ופמא ובו'. ק"ל הא תוספות כתבו כמה פעמים דדם שכשלו אינו עובר עליו עיין חולין דף קט ע"א א"יכ לריך קרא לבשלו הדה דפקע איסור דה דמכל מקום אינו חייב משום נותר וטמא: ד"ה יש לו מדרין ובו' ובסמוך דף מו ע"ב מדרין ובו' ובסמוך דף מו ע"ב ד"ה אחת פירשתי כל"ל:

מוסף רש"י

ולא עכו"ם, אף חילול האמור כאן ישראל ולא עכו״ם: דאיתקש ישראל ולא עכו״ם: דאיתקש תמורה למעשר בהמה. כדאמרינן (תמורה יג.) והלא מעשר בהמה בכלל הקדשים וכוי למה יצא להחיש אליו ולומר לד מה ינת הסקים חניו ונותר כך דמה מעשר קרבן יחיד ועושה ממורה אף כל קרבן יחיד (עושה) [ועושה] תמורה, לאפוקי קרבנות לבור: ובמעשר דגך כחיב בני ישראל. כי את מעשר בני שראל, דמשמע בני ישראל ולא עכו״ם. וכי היכי דאמרינן גבי מעשר בהמה ישראל ולא עכו"ס, הכי נמי נימא גבי תמורת בהמה, שהרי הוקשו כולן זה לזה, ומהכא נפקא דקדשי עכו"ם אין עושין תמורה (תמורה עם טק עופין ממוים (מווודו וכי דבר היקש הודר ומלמד בהיקש. הא קי"ל (לקמן מע:) שאין למדין בקדשים למד מן הלמד מו הלמד מו הלמד מון הלמד מו הרא. ולמידין לותו (תמורה כא:). ובחולין למדין למד מן הלמד (מכוו שם) אזרח. זהו ישכאל. ולא שט) אדרה ולה ישועל. ולמ העכו"ס מציא נסכים כלל: יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים. אפילו משל לצור: ת"ל ככה. דככה עיכוצא הוא, דודאי טעוניו נסכים ומשל לבור, ללשוו ששורן מפנים ותמפי לפנון הכתוב בספרים וחין מביח עליהן. אבל לספרים דלה גרסי עליהן משמע הכי אורח כגון ישראל מביח נסכים אפילו בפני עלמן ואין . העכו״ם מביא נסכים בפני עלמן, יכול לא מהא טולמו מטונה נמכים למקבלים מיניה דמי נסכים (תמורה ג.) דם שנטמא וזרקו בשוגג. קסכור אין קרכנות בשואג. קספול מין קלפונו מקבלין טומאה (מנחות בה:) הורצה. קרבן לבעלים, בה:) הורצה. קרכן לכעליס, דמרלה לין (פסחים טו:). ומותר כשר כאכילה (גיטין נד.):

ע"כ מעמ' קודם **במזיד** ערב מעמר קודם במזיד דא הרית בעם הרוב. להיות בעק קרבן נאכל לכנינס, דקנסא הוא, אבל בעלים נמכפרו, כדאמרינן ביבמות בהאשה רבה (2.) דכיון דמדאורייתא מרלי נמני אמוד לא דמדאורייתא מרלי נמני אמוד לא מצו רבנו למימר ליה זיל אייתי תמר ככן נמינור פיס דינ מיינה חולין לעורה (פסחים מז: וכערייז יומא ז.): ובעובדי כוכבים. עכו"ס שאלח קרכנו ונטמא הדס (מנחות כה.): לא הדרצה. דכמיב ושמות כח) והיה על מלחו תמיד לרצון להם, ולא לעובדי כוכבים

נתוחות בה. דברים שאין חייבין עליהן משום פיגול. וכ"ש דברים שחייב לבנים שחייבין עליהן משום פיגול. וכ"ש דברים שחייב לבנים שחייב לבנים שחייב לבנים שחייב לבנים שחייב לבנים לבנים

שיבוה מקובצת ונעובדי כוכנים. ע" רש"י לעיל דף טו ע"ב ןד"ה לא הורלהן: חלסוד לופר אשר הם מקרישים לי. וא"מ מה לריך לרכות מנשר זבת מלף הכל מאשר הם מקרישים, וי"ל דאי לא היימי מרכב כי אם (הדמי) לפרט, אבל השתא דקרא נופיה מפקיה מדין כלל ופרט וכלל מרכינין כל דאית ליה לרכויי: ובי יש נובע שהוא חייב. א"מ אהייב. א"מ אהייל בקונטרס מדכמיב בתריה איש איש וגר ואכל עון הקדמים (מהרים): ושאיין לו מרכינין כל דאית ליה לרכויי: ובי יש נובע שהוא חייב. א"מ אהייל בקונטרס מדכמיב בתריה איש איש וגר ואכל תו הקדמים (מהרים): ולילף עון עון מציעול.
ולמה לי הא קרא מיפוק ליה מהסם (ממחת הה) באמריע כל טהור יאכל בשר ורכשיט הניהור לשהורים חייבין עליו משום טומאה, וייל דהא דרכשיט הכל מירי באכילת הדיוט ולא תלי למיליף זה מוה (מהרים): ולילף עון עון מציעול. מימה הלא היכא דאיכא לאקושי לחומרא ולקולא לחומרא מקשיען, וכי מקשיע לפיטול הוי לקולא, ויייל דפמיך אהא דפריך אדרכה פיטול עמי הארד פריך אדרכה פיטול עמי הארש בייה שבן גורל. פ"ה למיד מחר וטומאה אבל בייה מחר וטומא לא היי בכל הקרבן אלא דוקא ההוא אבר שנימותר או שטמא אבל גוף הקרבן לא נפסל בהכי (חהריים):

ו) לעיל מו הגהות הב"ח

(א) רש"ר ד"ה ה"ג הם ולא עובדי כוכבים וכו' והא האמר. עובדי טוכבים וכור והח קחתר. נייב ע"ל ר"פ כל הזבחים דף טו ע"יב דגמ' מוכיח להדיא באופן אחר וע"ש במוס' ד"ה אלא למעוטי וכו': (ב) ד"ה ה"ג נומי ב"ש וכו' כמו אמר ר"ש. נ"ב יכ"כ בחוליו דף ע ע"ב להדיח:

שינויי נוסחאות

א] אף דברים כל"ל (ש"ח): ב] בכ"ל וק' ור' ח' נומי ר"ש. וכ"ה בפיסקא להלן. ע' רש"י ובליקוטים. ובכ"מ ובומו. וע" לות יכ: ג] עליהן (ש"ח:

ד] במעילה י ע"ב מייתי קרל

מחרינל. ועי' טה"ק: ה] בכי"מ

נוסף בכשר יקרב. ובכ"ל בראוי

ליקרב: ו] מינת בשר ליתל בכי"ל וברש"י ובש"מ. ועי' דק"ס: ז] ל"ל הותר (כתה"י, ד"ו וצ"ק, וכ״ה ברש״י): ה] עי' כחלופי גרסחות של"ל ולא יחללו את גרססות שנ"ל ודא יחדלו את שם קדשי אשר הם מקדישים לי והיינו קרל דוינורו מקדשי בני ישראל. ועיין בתוס' סוף הנשרפין דף פג. ד"ה חילול וכו' (הגר"ב). קף פג. דיה מיטר וכרי (הגרייב). ועע"ע בחלופי גרסלות: מ] באכילה קאמר (ש"ח: י] 5"ל ד' יוסי ב"ח (צ"ק): יא] ול"ג. לולי הול ר"ת ולי נאמר (דש"ש). וב"ש מ"ז. וש"מ גורס תחתיו מ"כ [מנוחתו ככוד]: יב] ל"ל יר] בקביעה (כי"י): מו] בתחילה אלא שאכל (*ש"מ): מו] ל"ל יש יז] כדכתיב בתריה איש: מ"מ" וכרי אהרן ואכל מן הקדשים וכרי אהרן ואכל מן הקדשים וגרי והאי קרא משמע באכילה כל"ל (ש"מ): יח] גימ"ל נותר כרי כל"ל (ש"מ). [בד"ו הנוס' שכן נותר והש"מ הוסיף גזל גימ"לן: ים] בש"מ תיקן מחשבה ודין. ולעד"ג בודאי הוא ט"ס בש"מ ונעד"ל נודקי הוק ט"ק כק"ת ול"ל מחשבה. וזי"ן: כ] בפסול. למ"ד נותר וכו' חילול ופיגול לא נאמר בו חילול כל"ל (ש"ח). ועי' תוס': בא] קיימינן ("ש"ח: בב] 5"ל בפרק חמישי (ש"ח: בג] ג'י ש"מ ונהנה ובמחובר לקרקע. וג'י ל"ק ונהנה באכילה יקיקט וג לקרקע, ומחובר היינו קדושת דמים וגמרינן מתרומה. וע' תוס' סנסדרין פדע"ל (תו"ק): בדן 5"ל סנסגרין פדע"מ (חודיק). בדן נ"ל ולא (ש"מ): כהן נ"ל ובד"א (ב"ש וצ"ק): כון גי' ש"מ נ"ק ומ"ל ואהני לה'. נ"ל ואודו לי גליווו: כון ל"ל אבימי (צ"קו): בח] ע" נוס' ש"מ בעמ' הקודס לחת כד. ולגי' זו יש למחוק מיבות ראם תאמר: כשן בש"מ נוסף כחן תוספות: ל] ל"ל ומעצים ותיכת אבל נמחק (ש"מ): לא] נ"ח כיון דשייך וכו' הדר אתי כו' (צ"ק). דשייך וכו' הזרר אתי כר' (ציק). ס"ל דלא מחייבינן אלא בדבר שיש לו מתירין היינו כדמפרש ואתי נותר חילול חילול מטומאה (ב"ש): לב] ובסמוך אפרש (ש"מ, צ"ק): לג] ל"ל

ליקוטים

למ"ד דגזל (צ"ק):

"ש מחייב. שלשה דברים הגיה ריש בחייב. שלשה דברים הגיה [רבינו קלונימוס אביו של רבי משולם] כמפי הנבואה בשעת פטירתו, זאת ועוד אחרת, שהיה כתוב בספרים בפ׳ בית שמאי לווב בטפרט בפ ביון שהאי בזבחים דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול כו׳ חוץ מן הדם ונומי רבי שמעון מחייב בדבר שדרכו להיאכל, פירוש אמר רבי שמעון. (תוס' מנחות קט ע"ב)